

КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ

ОКУМУШТУУЛАР КЕҢЕШИ

№9 жыйындын протоколу

Дата: 27.11.2014.

Убакыт: 14.00.

Бөлмө: Конференц-зал

Күн тартибиндеги маселелер:

1. Бүтүрүүчү аспиранттардын, изденүүчүлөрдүн отчеттору: П.Токомбаева, М.Сыдыкова, Ч.Жумагулова, Ф.Кулуева)

Б.Бейшенбаева

2. Кол жазмаларды бекитүү.

2.1. Предметный стандарт по русскому языку для школ с русским языком обучения (5-11 кл.).

2.2. Предметный стандарт по иностранному языку (английский язык, 3–11 кл.) для школ с русским языком обучения.

К.Эсеналиева

2.3. Манас айтуу бала бакчада (кесиптештерге усулдук сунуш). Бала бакчалардын тарбиячылары, музыкалык жетекчилери, башталгыч мектептин мугалимдери үчүн усулдук колдонмо (түзг.: Т.Молдогазиев).

А.Токтомаматов

2.4. Орто мектепте органикалык химия предметинин калыптанышы, өнүгүшү жана углеводороддорду окутуу ыкмасы. Мугалимдер үчүн колдонмо (авт.: С.М.Молдогазиева).

Син Е.Е.

2.5. Методические рекомендации по разработке тестовых заданий по кыргызскому языку (авт.: Добаев К.Д., Мамбетова С.Т., Супатаева Э.А.).

Тагаева Г.

2.6. Эл аралык “Себат” билим берүү мекемесинин физика, астрономия, информатика боюнча программалары.

Син Е.Е., Жакышева Б.Ш.

2.7. “Кыргызтест” системасынын негизин түзгөн усулдук-ченемдик иштелмелер:

- Кыргыз тилин билүү деңгээлине коюлуучу талаптар (А1, А2 деңгээлдери);

- Кыргыз тилинин грамматикалык минимумдары (А1, А2, В1 деңгээлдери).

С.К.Рысбаев

2.8. КР Өкмөтүнүн №403 токтому менен 21.07.14. бекиген Кыргыз Республикасында жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын негизинде иштелип чыккан предметтик стандарттарды бекитүү:

– Башталгыч мектепте билим берүүнүн предметтик стандарттары (1-4 класс: математика, эне тили, мекен таануу);

– Негизги мектептин 5–6-классында билим берүүнүн предметтик стандарттары (биология -6-кл., география, 6-кл., математика -6-кл., табият таануу-5-кл., адеп 1-8, көркөм өнөр-1–7-кл., технология - 5–9-кл.).

А.Токтомаматов, Син Е.Е., Иманкулов М.К., Д.Акматов

2.9. Ак калпак кыргыз калкынын рухий-адептик маданиятынын асыл дөөлөттөрү. Жаштарды тарбиялоо концепциясын жүзөгө ашыруу боюнча колдонмо (авт.: С.Байгазиев).

3. Ар түрдүү.

С.О.Байгазиев жыйынды ачып, бүгүнкү отурумду баштоого кворум бар экенин билдирди жана күн тартибине макул болгондорду добуш берип коюуга чакырды. Күн тартиби бир добуштан бекитилип, ал боюнча жыйын улантылды.

1. Бүтүрүүчү аспиранттардын, изденүүчүлөрдүн отчеттору: П.Токомбаева, М.Сыдыкова, Ч.Жумагулова, Ф.Кулуева).

Аспирантура бөлүмү боюнча жооптуу адис Б.Бейшенбаева бүгүнкү күндө академияда канча аспирант жана изденүүчү окуп жатканы, жетекчилери, кайсыл изденүүчү-аспиранттар быйыл бүтүрүүчү экендиги, алар кайсыл лабораторияларга бекитилгендиги жана илимий изилдөөлөрү боюнча отчетторун кандай тапшырып жатышкандыгы ж.б. тууралуу маалымат берди (Б.Бейшенбаеванын маалыматы тиркелет). Андан кийин берилген мөөнөт ичинде жүргүзгөн илимий изилдөөлөрүнүн жыйынтыктарын баяндоо үчүн бүтүрүүчү аспиранттарга сөз берилди.

1.1. Угулду: Аспирант М.Сыдыкованын билдирүүсү (отчету тиркелет). Ал диссертациялык изилдөө иштери бекитилген өздүк план боюнча жүрүп жаткандыгын, 70-80%га жакын жумуш бүтүп калгандыгын, эксперименталдык иштери уюштурулуп, учурда анын жыйынтыктарын чыгарып жаткандыгын билдирди.

Анда, М.Сыдыкованын отчету боюнча лабораториянын чечимин колдоого макул болгондор добуш бериңиздер.

Лаборатория сунуштаган токтомдун долбоору бир добуштан кабыл алынды.

Анда, кийинки аспиранттын отчетун угалы.

1.2. Аспирант П.Токомбаеванын маалыматы угулду (отчету тиркелет). Ал да аткарган жумуштары, диссертациясын дээрлик жазып бүткөндүгү, педагогикалык эксперимент жүргүзгөндүгү, жарыялаган макалалары жөнүндө маалымат берди.

Окумуштуулар кеңеши айтылган сунушка макул экендиктерин билдиришти. Кийинки отчетко кезек берилди.

1.3. Аспирант Ч.З.Жумаеванын «Техникалык жогорку окуу жайларда студенттердин социалдык компетенттүүлүгүн калыптандыруу» деген темада жүргүзүлүп жаткан диссертациялык изилдөөлөрүнүн жыйынтыгы боюнча жазылган отчету менен Уюштуруу-методикалык бөлүмдүн башчысы С.Ж.Жаанбаев тааныштырды.

Ал Чолпон Жумаеванын азыркы учурда белгилүү себептер менен Турцияда жүргөндүгүн, бул активдүү аспиранттардын бири экендигин, отчету К.Д.Добаев жетектеген Кесиптик билим берүү лабораториясында талкууланып, жактырылгандыгын, отчетуна жетекчисинин оң пикири тиркелгендигин, тема боюнча бир топ илимий макалалары жарыялангандыгын билдирди.

С.О.Байгазиев: Киде кандай сунуш-пикир бар?

Д.Бабаев: К.Д.Добаев карап чыгыптыр, лаборатория жактырыптыр, жетекчисинин жазуу түрүндөгү пикири бар экен. Лабораториянын чечимин колдоп бергенибиз туура эле болот го. Нурбүбү Асаналиевнанын аспиранты экен, көзөмөлдөп алар. Аспирантура бөлүмү да колдоп жатат.

С.Жаанбаевдин маалыматын угуп жана талкуулап, Окумуштуулар кеңеши Чолпон Жумаеванын отчету боюнча Кесиптик билим берүү лабораториясынын (К.Д.Добаев) чечимин колдошту.

С.К.Рысбаев: Аспиранттардын бардык отчетторун угуп отуруп, менде мындай пикир пайда болду: аспиранттар, изденүүчүлөр педагогикалык экспериментти жакшы түшүнбөй жатышат. Жаш окумуштуулар кеңеши, аспирантура бөлүмү менен кеңешип, ошол боюнча семинар уюштурбайлыбы.

К.Д.Добаев: Ошентсек туура болмок, мен деле өтүп берет элем.

С.О.Байгазиев: Жаш окумуштуулар кеңешинин төрагасы Ибирайым к. Айжан жакында жумушка чыгам деп жатат. Чыкса сүйлөшөлү. Анда, кийинки отчетту угалы.

1.4. Изденүүчү Ф.Ш.Кулуеванын отчету угулду (тиркелет). Ал да план боюнча жумуштарында артта калуу жок экендигин, 9 макаласы жарык көргөндүгүн, анын үчөө чет

өлкөдөн экендигин, диссертациясын жетекчиси окуп бергендигин, азыр ал белгилеген мүчүлүштүктөрдүн үстүндө иштеп жаткандыгын билдирди.

С.О.Байгазиев: Иштин абалы кандай, канча бет жаздың?

Жооп: 1-главасы толук бүткөн. 2-главаны жетекчим окуп, колума берди. Макалам 9, үчөө чет элден чыкты.

К.Д.Добаев: сенин темаң жетекчиңдин темасынан эмнеси менен айырмаланат?

Жооп: жетекчимдин темасы физика боюнча, менин темам информатика боюнча.

С.О.Байгазиев: Бул изденүүчүбүздүн да аткарган иштери бар экен, жетекчиси карап бериптир. Сунушунуздаңды айтсаңыздар.

Окумуштуулар кеңеши изденүүчү Ф.Кулуеванын отчетун кабыл алууну сунушташты.

С.О.Байгазиев: Ушуну менен быйылкы бүтүрүүчү аспиранттардын, изденүүчүлөрдүн отчетторун угуп бүттүк. Анан, мурдагы бүтүрүүчүлөрүбүзгө салыштырмалуу, быйылкы бүтүрүүчүлөрдө жылыштар, жыйынтыктар, аткарылган иштер бар экен. Аларды слайддар менен көрсөтүп жатышат. Жалпы жыйынтык чыгаралы.

Талкуунун негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. КББАнын аспирантура бөлүмүн 3-курсунун бүтүрүүчүлөрү **П.Токомбаеванын, М.Сыдыкованын, Ч.Жумагулованын** жана изденүүчү **Ф.Кулуеванын** жыйынтык отчеттору эске алынсын.

2. Алардын изилдөө иштеринин жыйынтыктары канааттандыруу деп табылсын жана аспирантура бөлүмүндө окуу жана изденүү мөөнөттөрү аяктаганына байланыштуу тизмеден чыгарылсын.

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

2. Кол жазмаларды бекитүү.

2.1. Предметный стандарт изучения русского языка как родной для 5-11 классов школ с русским языком обучения (разработчики: Бреусенко Л.М., Матохина Т.А., Шейко Т.Е. и др.).

Слушали: Представление зав. кафедрой государственного, официального и иностранных языков, к.п.н. Эсеналиевой К.Э.

Она отметила, что предметный стандарт родного языка для основной (5-9 кл.) и средней (10-11 кл.) общеобразовательной школы создан на основе Государственного образовательного стандарта среднего общего образования Кыргызской Республики.

Предметный стандарт родного языка представляет собой целостный документ, включающий три раздела: пояснительная записка; основное содержание с примерным распределением учебных часов по определенным разделам курса; оценивание результатов обучения. При подборе материалов учтены качественные изменения в общественно-политической и культурно-языковой ситуации в республике, связанные с русским языком, признанным официальным. Структура и содержание документа (общие положения, концепция предмета, связь ключевых и предметных компетентностей) полностью соответствует современным требованиям.

К.Д.Добаев: Л.М.Бреусенколордун түзгөн бул стандарты бизде жакында бекитилген Алимбекова А.И., Горбунова О.В. ж.б. түзгөн программа менен байланышы барбы?

Жооп: Ал программа биздин кафедра эмес, лабораторияда каралган. Бирок, талкууда айтылгандай, ал да компетенттик негизде түзүлгөн.

К.Д.Добаев: Компетенттик негизде дегенди конкреттүү кандай түшүнөсүңөр. Бардык компетенциялар, алардын калыптануу деңгээлдери такталганбы?

С.К.Рысбаев: Тил боюнча түзүлгөн стандарттардын баары бирдей принцип менен жазылган. Бир гана айырмасы бул стандарт орус мектептерде орус тилин окутуу боюнча.

С.О.Байгазиев: Тил боюнча стандарттар дээрлик баары жактырылган, ушулар өткөн отурумда каралбай калган эле. Талапка ылайык иштелип чыкканын кафедра башчы билдирип жатат, кандай дейсиздер, кафедранын сунушун колдоп коёлубу?

Окумуштуулар кеңеши кафедранын чечимин колдой тургандыктарын билдиришти.

На основании вышеизложенного **Ученый Совет постановляет:**

1. Утвердить рукопись **предметного стандарта изучения русского языка как родной для 5-11 классов школ с русским языком обучения** (разработчики: Бреусенко Л.М., Матохина Т.А., Шейко Т.Е. и др.)

2. Рекомендовать её к изданию.

Постановление принято единогласно.

2.2. Предметный стандарт по иностранному языку для 3–11 классов школ с русским языком обучения (разр.: А.И. Безрукова, А.А. Жолчиева А. Фатнева. и др.).

Слушали: Представление зав. кафедрой государственного, официального и иностранных языков, к.п.н. Эсеналиевой К.Э.

Она отметила, что предметный стандарт иностранного языка для общеобразовательной школы создан на основе Государственного образовательного стандарта среднего общего образования Кыргызской Республики.

Предметный стандарт по иностранному языку для 3-11 классов общеобразовательной школы представляет собой целостный документ, включающий 3 раздела: пояснительная записка; основное содержание с примерным распределением учебных часов по определенным разделам курса; оценивание результатов обучения. Предметный стандарт определяет общую стратегию обучения, воспитания и развития учащихся средствами учебного предмета в соответствии с целями изучения иностранного языка, которые определены Государственным образовательным стандартом, а также раскрывает содержание курса. Рукопись данного стандарта отвечает требованиям по охвату учебного материала, объему. В настоящем документе указывается примерное распределение учебных часов, отводимых на изучение определенных разделов курса.

Содержание обучения иностранному языку отобрано и структурировано на основе компетентного подхода. Данный предметный стандарт обеспечивает формирование ключевых и предметных компетентностей: языковедческой, речевой и культуроведческой.

Кафедра одобрила данную рукопись и рекомендует её к утверждению на ученом совете.

С.К. Рысбаев: Бул да кайра-кайра каралып отуруп, жогорудагылардай эле принципте түзүлдү.

На основании вышеизложенного **Ученый Совет постановляет:**

1. Утвердить рукопись предметного стандарта иностранного языка для 5-11 классов школ с русским языком обучения (разр.: А.И. Безрукова, А.А. Жолчиева А. Фатнева и др.)

2. Рекомендовать её к изданию.

Постановление принято единогласно.

2.3. Манас айтуу бала бакчада (кесиптештерге усулдук сунуш). Бала бакчалардын тарбиячылары, музыкалык жетекчилери үчүн усулдук колдонмо (түзг.: Т. Молдогазиев).

Угулду: Мектепке чейинки жана башталгыч мектепте билим берүү лабораториясынын башчысы А. Токтомаматовдун төмөнкүдөй билдирүүсү.

Бул кол жазманын автору белгилүү музыкант. Ал “Манасты” бакчаларда, мисалы, майрам күндөрү, угузуу жөнүндө өзүнүн сунуштарын жазыптыр. Айрым түзөтүүлөрдү сунуштадык. Жыйынтыгында кол жазманын аталышын ““Манас” айтуу – бала бакчада” усулдук колдонмосу деп бекитүүнү сунуштадык.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Манас” айтуу – бала бакчада” усулдук колдонмосу (автор – Молдогазиев Т.) жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кол жазма басууга сунушталсын.

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

2.4. Орто мектепте органикалык химия предметинин калыптанышы, өнүгүшү жана углеводороддорду окутуу ыкмасы. Мугалимдер үчүн колдонмо (авт.: С.М.Молдогазиева).

Угулду: Табигый-математикалык предметтер лабораториясынын башчысы, п.и.д., доцент Е.Е.Синдин төмөнкүдөй билдирүүсү.

“Орто мектепте органикалык химия предметинин калыптанышы, өнүгүшү жана углеводороддорду окутуу ыкмасы” аттуу мугалимдер үчүн окуу методикалык колдонмонун (автор: С.М.Молдогазиева) кол жазмасын п.и.к., доцент Б.М.Кособаева эксперт катары карап чыкты. Ал заттар жөнүндө илимий билимдердин фундаменти органикалык эмес жана органикалык химия болгондуктан, бул илимдердин негиздери мектептин химия окуу предметинин мазмунун түзөрүн, мектептин органикалык эмес химия курсунда калыптандырылган заттардын түзүлүшү жана касиеттери боюнча окуучулардын түшүнүктөрү, органикалык химия курсун окуп үйрөнүүдө түрдүү химиялык кубулуштарды, процесстерди тереңирээк өздөштүрүүгө көмөк берерин жана окуучулардын органикалык химия боюнча түшүнүктөрүн калыптандырууга жана өнүктүрүүгө методикалык мамиле жасоодо С.М.Молдогазиева тарабынан даярдалган бул колдонмонун мугалимдер үчүн пайдасы бар экендигин белгиледи. Айрым мүчүлүштүктөр автор тарабынан четтетилди.

Автор С.М.Молдогазиева колдонмонун жазылыш таржымалына токтолду жана Окумуштуулар кеңешинин айрым суроолдоруна жооп берди.

С.К.Рысбаев: Эки башка эки китептин аталышы биригип калгандай болуп турат. Бири – “Орто мектепте органикалык химия предметинин калыптанышы, өнүгүшү”; экинчиси – “углеводороддорду окутуу ыкмасы”. Карап көрүү керек го.

Окумуштуулар кеңеши кол жазманы “Орто мектепте органикалык химияны окутуу методикасы (углеводороддордун мисалында)” деген аталышта бекитүүнү сунушташты.

Автор: Менин авторлугумда даярдаган 8-класс үчүн “химия” окуу китебим 7 жылдан бери мектептерде колдонулуп, китебимди балдар окуп жатат. Ошонун методикасын жазып коёлу деп авторлорго кайрылсам, макул болушуп, баарыбыз өзүбүз жазган бөлүмдөрдү окутуунун методикасын бере турган болгонбуз. Мен өзүм жазган углеводороддор бөлүгүн окутуу методикасын жазып бүткөнүмө бир топ болду, калгандар жазыша элек, мен аларды күтө берүүгө убактым аз. Жашым бир топко чыгып калды, вузда 40 жыл, мектепте 12 жыл иштегем. Анүстүнө, жазылган эмгекти мугалимдерге берүү керек, аларга керек болуп турат да...

Анан, сиздер сунуштап жаткан аталышка макулмун.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Орто мектепте органикалык химияны окутуу методикасы (углеводороддордун мисалында)” деген аталыштагы мугалимдер үчүн методикалык колдонмонун (автор: С.М.Молдогазиева) кол жазмасы жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кол жазма басууга сунушталсын.

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

2.5. Методические рекомендации по разработке тестовых заданий (по кыргызскому языку как государственному) (сост.: Добаев К.Д., Мамбетова С.Т., Супатаева Э.А.).

Слушали: Представление и.о. зав. лаборатории оценки и мониторинга к.п.н. Тагаеву Г.С. о рукописи «Методические рекомендации по разработке тестовых заданий (по кыргызскому языку как государственному)», составители: Добаев К.Д., Мамбетова С.Т., Супатаева Э.А.

Было отмечено, что данная рукопись предназначены для преподавателей высших учебных заведений, учителей школ, для всех тех, кто занимается вопросами составления тестов и интересуется проблемами тестологии. В пособие представлена информация о становлении и развитии тестологии, основные требования к структуре содержания тестов.

На основании вышеизложенного **Ученый совет постановляет:**

1. Одобрить и утвердить рукопись «Методические рекомендации по разработке тестовых заданий (по кыргызскому языку как государственному)» составители Добаев К.Д., Мамбетова С.Т., Супатаева Э.А.

2. Рекомендовать рукопись к изданию.

Постановление принято единогласно.

2.6. Эл аралык “Себат” билим берүү мекемесинин 8-11-класстары үчүн иштелип чыккан физика, астрономия, математика, химия, биология, информатика предметтери боюнча программалары.

Угулду: табигый-математикалык предметтер лабораториясынын башчысы, п.и.д., профессордун м.а. Е.Е.Синдин, андан кийин табигый-математикалык дисциплиналар жана маалымат технологиялары кафедрасынын башчысы, п.и.к. Б.Ш.Жакышованын билдирүүлөрү.

Син Е.Е. лабораторияда “Себат” билим берүү мекемесинин физика, астрономия, математика, химия, биология боюнча программалары экинчи ирет каралгандыгын, аларды лабораториянын адистерин – Б.Б.Мурзаibraимова, А.Ы.Сөлпүбашева (физиктер), М.Субанова (биолог), Б.Рысбаева (химик), К.Самсалиева (математик) карап чыгып, пикирлерин жазуу түрүндө беришкендигин, көрсөтүлгөн кемчиликтер четтетилгендигин жана программалар мамлекеттик стандарттын негизинде толукталып иштелип чыккандыгын билдирди. Программаларды бекитип берүү жагын Окумуштуулар кеңешине лабораториянын атынан сунуштады (ар бир предмет боюнча программага карата адистердин пикирлери тиркелет).

Андан кийин, Б.Жакышова «Себат» лицейинин 8-11 класстары үчүн информатика боюнча түзүлгөн программасынын мазмунуна токтолду. Ал программанын информатика мугалимдери үчүн пайдаланууга ыңгайланыштырылганын жана окуучулардын жаш курак өзгөчөлүгүн эске алуу менен кошумча компоненттер камтылып түзүлгөндүгүн жана информатика боюнча ага окутуучу Р.С.Сабыровдун оң пикирине таянып, кафедра бул программаны бекитүүгө сунуштагандыгын белгиледи.

Е.Е.Синдин жанав Б.Жакышованын билдирүүсүн угуп жана талкуулап, **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Эл аралык “Себат” билим берүү мекемесинин 8-11-класстары үчүн иштелип чыккан төмөнкү программалар бекитилсин:

- Физика жана астрономия.
- Информатика.
- Математика.
- Химия.
- Биология.

2. Аталган программалар Эл аралык “Себат” билим берүү мекемесинде колдонууга сунушталсын.

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

2.7. Жарандардын кыргыз тилин билүү деңгээлин аныктаган “Кыргызтест” системасынын негизин түзгөн усулдук-ченемдик иштелмелер:

- Кыргыз тилин билүү деңгээлине коюлуучу талаптар (А1, А2 деңгээлдери) (иштеп чыккан: К.А.Биялиев);

- Кыргыз тилинин лексикалык минимуму (А1 деңгээли) (иштеп чыккандар: А.Т.Молдогазиева, С.К.Рысбаев);

- Кыргыз тилинин грамматикалык минимуму (А1, А2, В1 деңгээлдери) (З.К.Дербишева, А.Т.Молдогазиева).

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер лабораториясынын башчысы С.К.Рысбаевдин билдирүүсү.

Лаборатория башчысы п.и.д., профессор, С.Рысбаев «Кыргыз тест» А1, А2 деңгээлдери боюнча иштелип чыккан лексикалык-грамматикалык талаптардын жана минимумдардын кол жазмасы боюнча төмөндөгүлөрдү билдирди:

Кыргыз тилин билүү деңгээлине коюлуучу талаптар (А1, А2 деңгээлдери), Кыргыз тилинин лексикалык минимуму (А1 деңгээли) жана Кыргыз тилинин грамматикалык минимуму (А1 деңгээли) эл аралык тил үйрөнүү деңгээлине коюлган талаптарга ылайык иштелип чыккан. Минимум фонетикадан башталып, синтаксиске чейинки материалдарды камтыйт. Материалдар тил үйрөнүүчүдө кыргыз тилинде пикир алышуу көндүмдөрүнүн калыптанышынын грамматикасын камсыз кылууга багытталган.

Лексикалык минимумда сөздүн саны көбөйтүлүп, сүйлөшүүнүн чөйрөсү, тематикасы жана кырдаалдары кеңейтилген. Грамматикалык материалдар мисалдар жана түшүндүрмөлөр менен коштолгон. Кыргыз тилиндеги факты-мисалдарга жетиштүү орун берилген. Аталган документ боюнча п.и.д. профессор Ж.А.Чымановдун расмий эксперт катары оң пикири бар.

Кол жазмалардагы байкалган каталар авторлор менен биримдикте оңдолду. Грамматикалык минимумду лаборатория Окумуштуулар кеңешинен бекитүүгө жана басып чыгарууга сунуштайт.

И.Бекбоев: Бул кайсы аудитория үчүн?

Жооп: А1, В1 жөнөкөй деңгээл мектептин деңгээли. А2 бир аз жогорку деңгээл. С2 колдонуу деңгээлине жеткен деңгээл.

К.Эсеналиева: Эң бир жакшы ишти иштеп чыгышты. Бизде жетпей жаткан көйгөйлүү маселени чечишти. Колдоп коюу керек деп ойлойм.

К.Д.Добаев: Туура, колдош керек. Бирок, Сулайман Казыбаевич, шкалированиени иштеп чыгыш керек деп жатпайсызбы. Шкалирование эчак эле иштелип чыккан. Валидность, надежность дегендер бар анда. Анан, мында А1, А2 дегенди алышыптыр. Мисалы, башка жакта 1-элементардык деңгээл, 2-базалык деңгээл ж.б. деп да алышат да.

Анан, лексический минимум деп жатпайсыңарбы, А1ге канча сөз болду?

Жооп: 800 сөз болду.

К.Д.Добаев: Мейли, колдоп коёлу. Бирок, дагы караш керек.

Талкуунун жыйынтыгында **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

Жарандардын кыргыз тилин билүү деңгээлин аныктаган “Кыргызтест” системасынын негизин түзгөн *төмөнкү* усулдук-ченемдик иштелмелер бекитилсин жана басууга сунушталсын:

- Кыргыз тилин билүү деңгээлине коюлуучу талаптар (А1, А2 деңгээлдери) (иштеп чыккандар: К.А.Биялиев ж.б.);

- Кыргыз тилинин лексикалык минимуму (А1 деңгээли) (иштеп чыккандар: А.Т.Молдогазиева, С.К.Рысбаев);

- Кыргыз тилинин грамматикалык минимуму (А1,А2, В1 деңгээлдери) (З.К.Дербишева, А.Т.Молдогазиева).

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

2.8. КР Өкмөтүнүн №403 токтому менен 21.07.14. бекиген Кыргыз Республикасында жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын негизинде иштелип чыккан предметтик стандарттарды бекитүү:

– **Башталгыч мектепте билим берүүнүн предметтик стандарттары (1-4 класс: математика, эне тили, мекен таануу).**

Угуду: Мектепке чейин жана башталгыч мектепте билим берүү лабораториясынын башчысы А.Токтомаматовдун билдирүүсү. Ал төмөнкүлөргө токтолду.

Биздин лабораторияда башталгыч мектептин үч предмети тейленет: эне тили, математика, мекен таануу. Бул предметтер боюнча стандарттарды Кыргыз Республикасында жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын талаптарына ылайыктап иштеп чыктык.

Предметтик стандарттар төмөнкүдөй түзүмдөн турат:

1. Жалпы жоболор.
2. Окуу предметтеринин концепциясы.

3. Билим берүүнүн натыйжалары жана баа берүү.

4. Билим берүү процессин уюштурууга карата талаптар.

Предметтик стандарттарды иштеп чыгууда буга чейинки иштелип чыккан материалдар эске алынып, предметтер боюнча билим берүүнүн минималдык мазмуну такталды жана ал боюнча окуучуларда калыптандырылуучу негизги жана предметтик компетенттүүлүктөр аныкталды. Бирок, ошол калыптануучу компетенттүүлүктөрдү ар бир бөлүм, глава жана тема боюнча конкреттештирип жазып чыгуу, б.а. кол жазмаларды дагы жакшыртуу, өркүндөтүү зарылчылыгы бар, ал тиешелүү убакытты талап кылат.

Биз кол жазмаларды бердик. Бирок, азыр аларды долбоор катары бекитип, анан 2-3 ай убакыт берсеңиздер, аягына чейин иштеп чыксак.

И.Бекбоев: Стандарт деген бул догма эмес, силер аягына чейин иштеп чыктык деген күндө да улам коомдун өнүгүшүнө байма-бай өнүктүрүлүп, толукталып, ар бир 10 жыл сайын стандарт, 5 жыл сайын программа кайра бекитилип турууга тийиш. Ошондуктан, азыр ушул мезгилге чейин иштелип чыкканды бекитип бергенибиз туура. Ал боюнча программалар жаңыртылууга тийиш. Себеби, министрлик окуу китептерине конкурс жарыялоо үчүн КР Өкмөтүнүн №403 токтому менен 2014-жылы бекиген мамлекеттик стандарттын талабына, б.а. компетенттик негизде билим берүү талабына ылайык келген предметтик стандарттарды, программаларды бергиле деп жатпайбы. Биз болсо 2009-жылдан бери компетенттик негизде билим берүүнүн мазмунун модернизациялоонун, акыркы үч жылда компетенттик негизде предметтик стандарттарды жаңылоонун үстүндө иштеп, отчет берип келе жатабыз. Министрликтин коллегиясынан бекип, өзүнчө жыйнак катары басылып чыкканга чейин айрым толуктоолоруңарды киргизсеңер болот да.

М.К.Иманкулов: Предметтик стандарттарды Өкмөт быйыл бекиткен жалпы билим берүүнүн мамлекеттик стандартына ылайыктап иштеп чыгуу үчүн Дүйнөлүк банк атайын каражат бөлүп жатыптыр, бул боюнча атайын долбоорлор иштеп жатышат. Алмаз Даткабекович айткандай, 2-3 ай убакыт берилсе, ошол долбоорлор менен чогуу иштеп чыгуу дурус эмеспи. Мисалы, тарых боюнча КР Президентинин алдында түзүлгөн атайын комиссия тарабынан атайын жумушчу топ түзүлүп, алар тарабынан тарых боюнча окуу китептерине жарыялануучу конкурстун талаптары, предметтик стандарт иштелүүдө. Анан, министрлик сурап жатат деп мен буга чейинки лабораторияда иштелген стандартты шашылыш түрдө Окумуштуулар кеңешинде бекиттирип алсам туура келбейт го.

И.Бекбоев: Макул, тарых боюнча мындай жумуш жүрүп жатса, уланта бергиле. Тарых ушундай экен деп, башка предметтерди кармап турганыбыз туура эмес. Министрдин колу коюлган катка жооп беришибиз керек.

С.Жаанбаев: Айрым долбоорлор менен сүйлөшкөндө алар министрге кирип, “мына биз иштеп жатабыз, жумушчу топту биз түздүк, КАОдо эч нерсе жок” деп отчет беришет экен. Ошол жагын да эске алуу керек.

И.Бекбоев: Министрлик деле Дүйнөлүк банктын өкүлдөрү менен иштешип жатканы катта көрүнүп турат. Долбоорлорду караганыбызда туура болбой калат. Министрлик да эчтекеңер жок тура деши мүмкүн. Бар нерсени бекитип беришибиз керек.

С.К.Рысбаев: Мен да ушуну туура деп эсептейм. Тил боюнча стандарттарды да министрликтин талабы боюнча иштеп чыгып, бекитип берип жатабыз.

С.О.Байгазиев: Биз ар жыл сайын отчетторубузда компетенттик негизде окутуунун мазмунун оптималдаштыруунун жыйынтыктарын, ага ылайык стандарттарга кандай өзгөртүүлөр киргизилип жатканын министрликке жөнөтүп, отчет берип жатпайбызбы. Эми, даяр эмес деп кармаганда туура болбой калат. Ырас кат келип жаткандан кийин беришибиз керек. Дагы өркүндөтүү жагы улана берет. Ага эч ким тыюу салбайт.

Талкуунун натыйжасында **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Башталгыч мектепте билим берүүнүн предметтик стандарттары (1-4 класс: математика, эне тили, мекен таануу) жактырылсын.

2. Аталган предметтик стандарттарды коллегияда бекитип берүү жана басып чыгаруу жагы КР Билим берүү жана илим министрлигине сунушталсын.

3. Басууга даярдоо жана финалдык вариантын эки жума ичинде министрликке жөнөтүү жагы тийиштүү лабораторияга (жооптуу А.Токтомаматов) милдеттендирилсин.
Токтом бир добуштан кабыл алынды.

– **Негизги мектептин 5–6-классында билим берүүнүн предметтик стандарттары (Биология – 6-кл., География – 6-кл., Табият таануу – 5-кл., Математика – 6-кл., Адеп – 1–8-кл., Көркөм өнөр – 1–7-кл., Технология – 5–9-кл.).**

Угулду: Табигый-математикалык предметтер лабораториясынын башчысы Е.Е.Синдин Биология – 6-кл., География – 6-кл., Табият таануу – 5-кл., Математика – 6-кл. боюнча, Социалдык-гуманитардык предметтер лабораториясынын адеп боюнча жооптуу илимий **кызматкери** А.Кармышаковдун Адеп – 1–8-кл. боюнча, Технология жана искусство лабораториясынын башчысынын м.а. Д.Акматовдун Көркөм өнөр – 1–7-кл., Технология – 5–9-кл. боюнча предметтик стандарттардын мазмуну тууралуу билдирүүлөрү.

Алар кол жазмалардын КР Өкмөтүнүн №403 токтому менен бекиген Кыргыз Республикасында жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын талаптарына, анын 34-пунктунда белгиленген предметтик стандарттарды түзүүнүн атайын структурасына ылайык иштелип чыккандыгын, учурда тийиштүү предметтерди окутуу процессинде окуучуларда калыптандырылуучу компетенттүүлүктөр, алардын калыптануу деңгээлдерин аныктоого коюлган талаптар конкреттештирилип иштелип жаткандыгын билдиришти.

Е.Е.Синдин А.Кармышаковдун Д.Акматовдун билдирүүлөрүн угуп жана талкуулап, ошондой эле мурунку маселеде каралган башталгыч мектептин предметтик стандарттарын талкууда айтылган пикирлерди эске алып, **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Негизги мектептин 5–6-класстарында билим берүүнүн төмөнкү предметтик стандарттары жактырылсын:

- Биология – 6-кл.,
- География – 6-кл.,
- Табият таануу – 5-кл.,
- Математика – 6-кл.,
- Адеп – 1–8-кл.,
- Көркөм өнөр – 1–7-кл.,
- Технология – 5–9-кл.)

2. Аталган предметтик стандарттарды коллегияда бекитип берүү жана басып чыгаруу жагы КР Билим берүү жана илим министрлигине сунушталсын.

3. Стандарттардын финалдык вариантын эки жума ичинде министрликке жеткирүү жагы тийиштүү лабораторияларга (жооптуулар: Е.Е.Син, А.Кармышаков, Д.Акматов) милдеттендирилсин.

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

3.1. Ак калпак кыргыз калкынын рухий-адептик маданиятынын асыл дөөлөттөрү. Жаштарды тарбиялоо концепциясын жүзөгө ашыруу боюнча колдонмо (авт.: С.Байгазиев).

3. Ар түрдүү.

3.1. КББАнын педагогика жана кесиптик билим берүү лабораториясынын жетектөөчү илимий кызматкери, психология илимдеринин кандидаты, доцент Мурзаев Маматали Султановичтин кандидаттык изилдөөлөргө илимий жетекчилик кылуусуна КР Жогорку аттестациялык комиссиясынан уруксат суроо жөнүндө.

Угулду: лаборатория башчысы, п.и.д., профессор К.Д.Добаевдин билдирүүсү. Ал төмөнкүлөрдү белгиледи.

Урматтуу Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү, коллегалар Мурзаев Маматали Султановичти сиздер жакшы билесиздер. Ал учурда кызматтык милдетин жоопкерчиликтүү аткаруу менен бирге, педагогика боюнча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүп келе жатат. Изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары боюнча докладдары менен Эл аралык жана республикалык деңгээлдеги конференцияларга, республикалык педагогикалык окууларга катышат. Орто

жана башталгыч кесиптик билим берүү боюнча укуктук-нормативдик документтерди иштеп чыгууга, академияга келип түшкөн кол жазмаларды, диссертацияларды талкуулоого, айрымдарын расмий эксперт, рецензент катары карап чыгууга активдүү катышып, иштин сапатын жакшыртуу боюнча орундуу сунуштарын берип келет.

Кыргыз республикасында орто кесиптик билим берүүнүн (“башталгыч класс окутуучусу” атистиги боюнча) мамлекеттик стандартынын түзүүчүлөрдүн бири, 70ке чукул илимий-методикалык эмгектин автор(лош)у, анын бири окуу китеби, 12си окуу-методикалык колдонмо.

Жакында доцент М.С.Мурзаевге педагогика боюнча “ага илимий кызматкер” окумуштуулук наамын ыйгаруу жагы Окумуштуулар кеңеши тарабынан КР Жогорку аттестациялык комиссиясына **сунушталды.**

Аспиранттарга жетекчи болушка бул кишинин потенциалы жетет. Ошондуктан, мен доцент Маматали Султановичке, эгер Жогорку аттестациялык комиссия оң чечип берсе, педагогика-психология боюнча кандидаттык диссертацияларга илимий жетекчилик кылууга уруксат берүү туура деп эсептейм. Бул сунушту ЖАКка жөнөтүү үчүн сиздерди колдоого чакырам.

Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү М.С.Мурзаевге илимий жетекчиликке уруксат берүүгө боло тургандыгын бир добуштан билдиришти.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. КББАнын педагогика жана кесиптик билим берүү лабораториясынын жетектөөчү илимий кызматкери, психология илимдеринин кандидаты, доцент М.Мурзаевдин педагогика жана психология боюнча кандидаттык диссертацияларга жетекчи болууга потенциалы жете тургандыгы белгиленсин.

2. Анын кандидаттык изилдөөлөргө илимий жетекчилик кылуусуна уруксат берүү жагы КР Жогорку аттестациялык комиссиясынан суралсын.

Токтом бир добуштан кабыл алынды.

**Окумуштуулар кеңешинин төрагасынын
орун басары, филол. илим. доктору, профессор:
Окумуштуу катчы, п.и.к., а.и.к.:**

**С.О.Байгазиев
Б.Б.Мурзаibraимова**